

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ
АСФАЛТ

chitanka.info

Цели трийсет и три години двамата съпрузи живяха в това западнало градче с прашни улици, със схлупени адвокатски кантори и с почернели от времето грънчарници и кожарски дюкянчета. Живяха в оскъдица и пестяха пари, за да могат един ден да си купят апартамент в столицата и там да прекарат остатъка от живота си. И когато тоя ден най-сетне дойде, двамата почти не вярваха, че толкова дълго са стояли заточени по своя воля в градчето, дето се бяха оженили много отдавна и дето косите им бяха неусетно побелели.

Една ранна утрин към средата на лятото съпрузите натовариха вехтата си покъщнина на една каруца, а сами заминаха за гарата с един от ония разглобени файтони, които имат винаги алена черга на седалището, два мършави коня и на капрата — файтонджия, облечен в полуградски дрехи. Файтонът изгърмоля по безлюдния калдъръмест площад и заподскача надолу из неравното шосе.

Тяхното заминаване напомняше малко тържество. На перона на гарата се събраха куп изпращачи, някои от които държаха в ръцете си букети от прости градински цветя. Имаше бабички със забрадки и помлади жени със старомодни шапки и с лачени обувки, имаше улегнали мъже с начумерени вежди и с тежки бастуни — тук бяха кметът, агрономът, съдията и още един дълъг като върлина човек, който сновеше насам-натам и се разпореждаше, без някой да му обръща внимание. Мнозина гледаха завистливо пътниците и тайно съжаляваха, че не могат и те да се изселят в големия град, сред чието пъстро разнообразие хората сигурно живееха много по-безгрижно и пощастливо, други бяха доволни от скромното си съществуване в градчето и чакаха съвсем равнодушно потеглянето на влака. Съпругът преселник, главният герой на тържеството, беше облечен в своя износен жакет от младини и бе тъй неудобно стегнат в тая вече тясна дреха с окъсели ръкави, че изглеждаше по-скоро жалък, отколкото смешен. Той разговаряше охотно с всички и постоянно записваше в едно парцаливо тефтерче поръчките, които трябваше да изпълни след пристигането си в столицата, да направи справка в еди-кое си учреждение, да пита колко струват двуцветните ловджийски пушки, да иде там и там и да каже това и това. Най-сетне той трябваше да отбележи и името на някакъв специалист против астма, но понеже това име звучеше твърде сложно, любезният астматик сам взе тефтерчето в ръцете си и записа чудния лек на отделна страничка.

Звънецът удари за тръгване, чу се късо изсвирване, влакът се плъзна по релсите. Размахаха се шапки и кърпички, познатите лица се занизаха в дълга лента от усмихнати образи и скоро от малката станция останаха, като последни изпращачи, само двете високи тополи. Няколко минути още градчето се люлееше в далечината със смътните очертания на своите ниски къщици, после вагоните направиха неочакван завой, изтракаха по някакъв мост и навлязоха в открита равнина.

Останали сами в мръсното третокласно купе, двамата съпрузи започнаха да подреждат багажа си. Те снеха голямата кошница и поставиха на нейно място тежкия счупен куфар, превързан с въже, затиснаха куфара с една грамадна бохча, сложиха до него кошницата, прикрепиха в ъгъла дамаджанката с домашна ракия, а на отсрещната свободна лавица наместиха внимателно някакъв лек и тайнствен предмет, целия увит в хартия. Като наредиха багажа си, съпрузите седнаха един срещу друг до прозореца и се загледаха навън през стъклото.

Влакът хвърчеше из просторната равнина, колелата на вагоните потракваха равномерно и приспивно. Пред погледа минаваха пожънати нивя, натрупани копи сено, мяркаше се от време на време по някое самотно дърво, което се завъртяваше около себе си и после сякаш хукваше подплашено през полето. Понякога изникваха бедни села със запустели воденици или профучаваха кантони с малки градинки, понякога лъсваше река, край която тъмнееха острови от стари върби. И после отново се разгръщаше изгорялата от слънцето шир, в чиято далечина се синееха едва уловимите сенки на планински вериги.

Преселниците пътуваха към шумния многолюден град и в душите им растеше неясна тревога. Тия пенсионирани бездетни учители се отдалечаваха все повече от мястото, дето всичко им беше познато и близко, губеха живата си връзка с миналото и се приближаваха към неизвестното, което започваше да им се струва някак загадъчно. Наистина, неотдавна те прекараха цяла седмица в столицата, обикаляха от сутрин до вечер обявените за продажба имоти, разправяха се надълго и нашироко със собствениците и най-сетне, след упорит пазарлък, успяха да купят на петия етаж на едно грамадно здание малък двустаен апартамент. Но сега, когато отиваха в новия си

дом и носеха у себе си ключовете от вратите му, обхващаше ги нерешителност и страх от бъдещето.

Има съпрузи, които след дълъг съвместен живот придобиват някакво необяснимо сходство във външността си, движенията си и дори в начина на мисленето си, та човек не може да разбере дали те наистина са съпрузи, или брат и сестра. Такива бяха и двамата пътници — еднакво благообразни на вид, еднакви на ръст, еднакво тихи и затворени в своята преклонна възраст. Те имаха най-обикновени, подпухнали и почти безизразни лица, които след всяка прозявка се зачервяваха и застиваха в плачлива гримаса. Преди много години съпругът беше отчаян враг на капитала и ненавиждаше частната собственост, но лека-полека времето го укроти и направи от самия него ограничен себелюбец и дребен собственик. Съпругата също проявяваше на младини известна склонност към свободомислие, ала към трийсет и петата си година започна да пълнее и да се оплаква от пясък в бъбреците. Тогава у нея се пробуди някаква безумна страст към приготвяне на домашни сладка. Тя вареше през всяко време на годината сладко от най-различни плодове — от вишни, от малини, от тиква, от френско грозде, от орехчета, от лимони, дори от диня. За нейното необикновено изкуство свидетелствуваха цяла дузина пълни със сладко бурканчета, наредени в голямата кошница, която скърцаше сега над главата ѝ.

Слънцето се издигна високо и огря прозорците на вагоните. Уморени от досадното клатушкане, съпрузите притвориха очи и се унесоха в лека дрямка. Една безгрижна муха прехвъркваше весело ту върху носа на жената, ту върху носа на мъжа, но никой от двамата нямаше желание да дигне ръка и да я пропъди, а само мръщеше безпомощно лицето си. По едно време съпругът се сепна, огледа се полуучудено, полуизплашено наоколо и като разбра, че все още се намира в пътуващия влак, покри очите си с кърпа и заклати отново глава в такта на потракващите колела.

Километражните камъни край пътя отскачаха един след друг назад, влакът излезе из равнината и загърмя между високи скали и шумящи водопади. Но преселниците продължаваха да дремят и не обръщаха внимание на красивата гледка. Едва към пладне те се събудиха със зачервени очи и хвърлиха безучастен поглед към прозореца. После съпругата, като стара ленива тигрица, разтвори

устата си в широка прозявка и загледа съпруга си с безкрайно умиление. Той разбра веднага значението на тая нейна разнеженост, сне кошницата от лавицата и измъкна най-отгоре един голям пакет, увит във вестник. И дълго двамата ядоха пържени кюфтета, сирене и маслени курабийки, пиха и лимонада на една пуста станция, сетне отново задрямваха, отново се събуждаха и отново все тъй сладко закусваха.

Късно вечерта влакът наближи столицата. В далечината замигаха хиляди светлини, големият град изплава из мрака като трептяща жаравка. Всички пътници се раздвижиха и се засуетиха около багажите си. Преселниците също се приготвиха за слизане — смутени, плахи и все пак ясно съзнаващи твърдото си решение да се борят с оня хамалин, който би посегнал да вземе багажа им. Жената прикрепяше в ръцете си лекия тайнствен предмет, а мъжът държеше дамаджанката и кошницата.

Когато слязоха на гарата, някакъв невнимателен пътник закачи грубо тайнствения предмет в ръцете на съпругата и разкъса книжната му обвивка. Пътникът беше разсеян и не забеляза нищо, но хората наоколо видяха как изпод разкъсаната хартия се показва един препариран сокол с разперени криле и със стъквени очи.

* * *

Грамадното сиво здание се намираше на една шумна улица в центъра на града. От сутрин до вечер стените и стъклата на прозорците му се тресяха от неспирния грохот на минаващи камиони, омнибуси, трамваи, товарни коли и мотоциклети. Тоя мрачен дом с поклащани от вятъра антени на покрива имаше няколко входа, през които във всяко време на деня и на нощта влизаха и излизаха различни хора. Никой не можеше да каже колко души живеят в него, но човек чувствуваше, че зад стените му тупти сърцето на един многолик живот. Тук постоянно се разлепваха некролози и висяха обявления за даване стаи под наем, препродаваха се апартаменти, раждаха се нови човешки същества, избухваха семейни разпри, plombираха се зъби, шиеха се дамски дрехи, шепнеха се любовни признания. И всяко едно от тия събития се разиграваше уединено зад вратата на отделния апартамент,

прошумяваше почти незабелязано за околните обитатели и оставяше след себе си само неясна мълга. В това пълно общезитие хората бяха чужди един на друг, срещаха се и се разминаваха по стълбите като в хотел, хранеха помежду си някаква затаена злоба и търсеха най-дребния повод, за да се озъбят на съседа си.

Когато двамата пенсионирани жители се пренесоха в грамадното здание, обитателите от другите етажи ги посрещнаха със същата враждебност. Те ги гледаха подигравателно, присмиваха се на провинциалната им външност, говореха с презрение за простата им покъщнина. Една възрастна дама с ехидно свити устни, с дебела гуша и със златно кръстче под гушата дори надникна в още ненаредения апартамент и запита открито стопаните дали в багажа им няма дървеници и хлебарки, защото тия ужасни гадини се размножавали с невероятна бързина и можели да напълнят целия дом. Със свойствената си наивност хората от градчето обясняваха най-чистосърдечно, че бог ги бил запазил от такава напасть. Дамата с дебелия гуша, изглежда, се успокои, но на края все пак въздъхна някак недоверчиво и си отиде с гордо вдигната глава.

Така заживяха пришълците в големия град, самотни и никому ненужни, преглъщаха обидите и се мъчеха да свикнат с новата действителност. Те се наредиха в двете стаи и във вестибюла точно тъй, както бяха наредени и в провинцията. В спалнята лъщяха пак старите таблени кревати с издраскани лунни пейзажи, в гостната стоеше на същото лично място пращият препариран сокол с оскубана перушина. Но това възкресено царство на някогашното интимно всекидневие не глъхнеше в познатата идилична тишина, то бе пренесено сякаш върху борда на гигантски кораб, о чиито стени се разбиваха непрестанно свирепи и диво ревящи вълни. Тук съпрузите сложиха някои нови мебели, които се явиха като неканени гости сред останалата наредба. И през късните нощни часове, когато настъпваше за миг безмълвие, тия мебели, купени от шумния град и сами слепени от някакви шумящи частици, пращяха и пукаха, съскаха с омраза и се присмиваха също като хората над смълчаната вехта покъщнина.

Отначало двамата съпрузи почти не оставаха в къщи. По цял ден те обикаляха безцелно гъмжащите от народ улици, движеха се несмело сред тълпите минувачи, спираха се пред витрините или най-неочаквано влизаха в някоя млекарница да ядат банички. За тях

столицата все още представляваше примамлива загадка и криеше в асфалтовите си недра някакво тайно очарование въпреки студената неприветливост, която ги облъхваше на всяка крачка. Без сами да съзнават, преселниците се опитваха да се впуснат в кипежа на непознатия шеметен живот, да се смесят с другите хора и да слоят битието си с тяхното. Но нито по площадите, нито по широките улици и булеварди, нито дори в парковете, дето играеха рояци деца, съпрузите можеха да докоснат околния свят и да почувствуват най-малката близост между него и себе си. И все така самотни, угнетени и съсипани от умора, те се прибираха вечер в грамадния дом, изкачваха се по високата каменна стълба на петия етаж и се скриваха в апартамента си. Но едва прекрачили прага, някакъв радиоапарат отвъд стените на стаите ги посрещаше с потайния си глас и после дълго виеше в ушите им като хиена.

* * *

Дамата с дебелия гуша живееше на втория етаж в същото крило, дето живееха и хората от градчето. След смъртта на мъжа си, един осемдесетгодишен запасен генерал, който бе погребан с владици и с музика, тя продаде на някакъв богат предприемач двуетажната къща с широка градина и тоя предприемач събори генералския дом и построи на негово място грамадното сиво здание. От продажбата на имота опечалената вдовица получи пари и четири апартамента. Единия апартамент тя задържа за себе си, другия даваше под наем, а третия и четвъртия отстъпи на сина си и на омъжената си дъщеря. Така горедолу се подели наследството и макар че всичко туй се беше случило преди десетина години, вдовицата продължаваше да живее с чувството, че е собственица и пълновластна господарка на цялата многоетажна постройка, защото някога нейната къща се издигала на същото това място. Завладяна от тая неизлечима мания, тя тиранизираше всички обитатели на големия дом, като ги смяташе едва ли не за натрапници, които са се вмъкнали незаконно в имота ѝ, караше се на слугините от другите етажи, дебнеше по стълбите кой минава и накъде отива и постоянно заплашваше вратаря с уволнение. Генералшата живееше сама с едно дребно слугинче и почти не

виждаше сина си и дъщеря си. Те съществуваха сами за себе си някъде другаде в столицата, даваха апартаментите си под наем и посещаваха майка си само на големи празници.

Още от първите дни на заселването си във високото мрачно здание двамата учители почувствуваха властния характер на генералската вдовица. В желанието си да ѝ се понравят и да я умилостивят по някакъв начин, те прибегнаха до една малка хитрост. Решиха да ѝ идат на гости. И един ден, когато по стъклата на прозорците почукваха едри дъждовни капки, съпрузите слязоха долу и натиснаха звънеца на втория етаж.

На слугинчето, което отвори вратата, те казаха, че искат да видят господарката.

Момичето изтича вътре и след малко на прага се яви самата генералша с всичкото достойнство на дама от доброто общество.

Отначало вдовицата помисли, че трябва да се кара за нещо, и беше готова да избухне веднага, но после, като разбра каква е работата и като видя раболепно усмихнатите лица на двамата провинциалисти, отдръпна се с неестествен полупоклон в тъмното коридорче и покани гостите да влязат.

Хората от градчето минаха по мекия килим във вестибюла и се намериха в една широка стая, в която очевидно беше пренесен някогашният кабинет на покойния генерал. Сега тая стая служеше за гостна. Тук имаше няколко стари канапета с бели покривала, тежък полилей със стъклени висулки, които подрънкваха от само себе си като звънчета, имаше още кафява писмена маса с паднали дръжки на чекмеджетата, един посърнал лимонов храст в зелено боядисано буре, до храста — висока масичка с гипсов бюст на Наполеон, а в средата на стаята — една меча кожа, толкова изтрита от дълга употреба, че бе заприличала вече на излъскан картон. Ала най-важната украса, която грабваше веднага вниманието на посетителя, беше трофейната сбирка от най-различни саби, войнишки ножове и ятагани, заковани ветрилообразно на стената зад писмената маса. Преди години, когато генералът е седял в кабинета на старата си къща и е работил на масата, тия хладни оръжия сигурно са светели като ореол около главата му. Днес от генерала бе останал само един голям портрет, който стоеше окачен в златна рамка над ветрилото от саби и ятагани. От тоя портрет гледаше изпъчен воин в мундир, с рошави мустаци, с остра брадичка и

със студени очи, в които внимателният наблюдател можеше да открие все пак някакво интендантско добродушие.

С влизането си в тая стая двамата съпрузи изпитаха неволно смущение при вида на оръжията, на внушителния генералски портрет и на грозно озъбената глава на мечата кожа. Но веднага след това съпругата възвърна самообладанието си и започна да разправя, че хората, които живеели под един покрив, трябвало да се виждат често, да си ходят ей тъй на гости и да си помагат един на друг. Понеже генералшата не каза нищо, а само въздъхна, гостенката се опита да похвали пердетата ѝ, килима ѝ, наведе се дори над лимоновия храст, помириса листата му и ахна от възхищение. Но и тоя път високопоставената дама въздъхна, без да промълви нито дума. И чак когато нещастната учителка погледна състрадателно портрета на генерала и попита дали негова милост е починал отдавна, домакинята наведе смирено очи и с нова, но вече съвсем безнадеждна въздишка реши да се освободи от мълчанието си. Тя заговори бавно и отмерено, като се мъчеше да придаде на грубия си глас по възможност най-голяма кротост.

Вдовицата подхвана разказа си твърде отдалеч, за да обясни преди всичко, че била двацет години по-млада от съпруга си, изрови след това из миналото незабравимия спомен за своето сватбено пътуване в Швейцария и като хвърли трогателен поглед към окаченото на стената седефено пейзажче с Женевското езеро, унесе се в описание на честития си съпружески живот и дълго възхвалява непрежалимия си другар, когото представи като човек с изключителни добродетели.

Седнали на двете продънени канапета до лимоновия храст, гостите клатеха съчувствено глави и от време на време се опитваха да кажат по някоя заучена мъдрост за човешката съдба, ала домакинята не обръщаше никакво внимание на думите им и продължаваше да приказва нататък.

И колкото повече приказваше и навлизаше в съвременните събития на живота си, толкова тонът на тая сурова жена ставаше по-рязък, докато най-сетне тя стигна до онова място, когато трябваше да съобщи, че съпругът ѝ починал на осемдесетгодишна възраст при операция на простатната жлеза. Тогава кротостта ѝ се изпари съвсем, старото ехидство сви отново тънките ѝ устни и в очите ѝ пламна познатият хищен поглед. Генералшата се нахвърли върху лекарите,

които погубили мъжа ѝ, след лекарите нападна предприемача, който я бил изиграл, а след предприемача за нея изобщо не остана нито един почтен човек на земята. Тя ругаше всички обитатели на къщата, наричаше ги простаци, крадци и развратници, оплакваше се, че искали да я убият, и се представяше в най-окаяно положение, а в това време малкото златно кръстче на гушата ѝ подскочаше и трепкаше като живо.

Гостите слушаха вдовицата и изпитваха тревожното предчувствие, че скоро ще дойде и техният ред. И наистина, генералшата не закъсня да насочи стрелите си и срещу двамата бедни учители, които се оказаха най-безпомощните ѝ жертви. Тя ги измерваше с надменен поглед от главата до петите, питаше ги защо са дошли в столицата, а не са останали да живеят в провинцията, въздишаше все така безпричинно и съжеляваше, че не можела да ги почерпи с кафе, защото захарта ѝ се била свършила. Съпрузите седяха като на тръне, оправдаваха преселването си с някакви неясни и на самите тях културни нужди и заявяваха, че не пият кафе.

И когато най-сетне гостите разбраха, че е време да си вървят, и станаха от канапетата, домакинята въздъхна за последен път и подчерта, че се чувствувала най-добре сама с мъката си на нещастна вдовица.

Хората от градчето излязоха като попарени от широката полутъмна стая, дето портретът на покойния генерал ги изгледа вторачено със студените си очи.

* * *

След посещението си у генералската вдовица двамата съпрузи се отказаха от всякакви по-нататъшни опити за сближаване с когото и да било и се затвориха още повече в своята самотност. Ала тъкмо тогава те започнаха да срещат често по стълбите на големия дом един странен човек, който им се кланяше любезно и винаги се отместваше настрана, за да им стори път. Поласкани от това неочаквано внимание, съпрузите отговаряха също тъй любезно на поздравите на непознатия и се измъчваха от любопитството да узнаят кой е той. Странният съжител имаше неподходящо за едрата си фигура срамежливо лице и от цялото му държане лъхаше безкрайна стеснителност и деликатност. Разбира

се, старият пенсионер скоро изясни загадката. Той научи от вратаря, че непознатият бил руски емигрант, който живеел под наем в една стая на шестия етаж и си изкарвал прехраната от продажба на някакъв прах против изпотяване на краката, негово собствено откритие.

Съвсем незабелязано двамата учители не само свикнаха да срещат емигранта по стълбите, но дори чувствуваха нужда да го виждат и да се поздравяват с него. Той стана необходим за живота им и завладя изцяло съзнанието им. Така между тях трима хора от многолюдното общежитие се създаде постепенно известна близост, докато една вечер руснакът сам позвъни на вратата на съпрузите и ги покани на гости в квартирата си.

Хората от градчето отидоха с удоволствие в полупразната и разхвърляна стая на новия си познайник. Отначало емигрантът се извиняваше смутено, свиваше неловко раменете си и срамежливото му лице се обливаше непрекъснато в руменина, но после той измъкна отнякъде една дамаджана с вино, донесе три чаши и чиния с нарязана луканка и започна да черпи гостите и себе си с такава радост, като че празнуваше някакво паметно събитие в живота си. Настъпи весело настроение, двамата съпрузи се разприказваха, поотпусна се и самият домакин. Той пълнеше учтиво чашите, особено своята, описваше патилата си през време на революцията и се връщаше назад в далечното минало, когато бил действителен статски съветник. Гостите го слушаха благоговейно и сияеха от щастие, че най-сетне са намерили един истински човек. А истинският човек продължаваше да пие и разправяше все така срамежливо как се запознал с Разпутин и как Разпутин му подарил златна табакера, заглеждаше се мечтателно в тавана и по едно време съвсем неочаквано заплака. Разчувствуваните съпрузи се мъчеха да го утешат, но той се тресеше от неудържим плач и се заканваше, че ще се самоубие. В края на краищата, след дълги увещания, емигрантът дойде на себе си и като глътна още една чаша вино, заяви, за най-голяма изненада на своите гости, че иска да отваря колбасница, и ги помоли те да му станат съдружници.

Със здравия си инстинкт на скъперник, който години наред бе треперил над стотинката, старият пенсионер разбра веднага дълбокия смисъл на направеното му предложение. Той се опомни за миг и сърцето му се разтупка от страх. За него не съществуваше съмнение, че руснакът бе подушил спестените му пари и че протягаше ръце към

тях, за да ги пипне по някакъв начин. Малко ли такива случаи съобщаваха всеки ден вестниците? Изплашеният провинциалист замига смутено и започна да се оправдава, че нямам никакви средства и че той и жена му просто бедствували с двете мизерни пенсии, които получавали като бивши учители. Съпругата също се намеси в разговора и добави с натъжено лице, че в днешно време пари имали само bankerите и фабрикантите.

Емигрантът сякаш очакваше тоя отговор и затова не изпита особено разочарование от неуспеха си. Той напълни отново чашата си с вино и затананика някакъв цигански романс, като гледаше гостите си снизходително и с полунасмешка.

Но след тая вечер, в която рухнаха надеждите му да стане собственик на колбасница, възпитаният човек не се държеше вече тъй любезно с двамата съпрузи и заприлича на всички други хора от големия дом.

* * *

Един слънчев неделен следобед хората от градчето решиха да задоволят културните си нужди и отидоха в Зоологическата градина. Те обикаляха дълго това пъстро царство на животните и на птиците, спираха се пред клетката на лъвовете, съзерцаваха слона, който ги гледаше с едно полузамижало око и извиваше хобота си като дебела каучукова тръба, потърсиха бялата мечка, но не я видяха никъде, после минаха край пингвините и хищниците и се върнаха при папагалите, маймуните и змиите. Най-сетне, от страх да не изпуснат нещо, любознателните съпрузи надникнаха зад едно отворено прозорче до самия вход на градината, но там, вместо животно, те откриха с учудване същия оня плешив господин, който им беше продал входните билети.

Като излязоха от Зоологическата градина, двамата пенсионирани учители се запътиха по широкия многолюден булевард. Беше още рано и слънцето печеше немилостиво. Тук-там между нажежените паважни плочки протичаха черни лъскави вадички от разтопения асфалт, който изпълваше въздуха с острия си замайващ мирис. Съпрузите крачеха бавно по булеварда — той с пардесю на рамото, тя с чадър в ръка, —

оглеждаха се самодоволно наоколо и по всичко личеше, че поне в тоя слънчев ден нищо не може да помрачи празничното им настроение. Погълнати от току-що преживените впечатления в чудноватия свят на животните, хората от градчето се впуснаха в най-различни разсъждения, като си задаваха например въпроса, дали крокодилът живее по-дълго от маймуната, или пък се мъчеха да отгатнат за колко седмици се излюпва яйцето на лебеда.

А в това време булевардът шумеше като пълноводна река, излязла из коритото си. Наоколо се точеха в безкрайно шествие плодовити семейства от предградията, чиито невръстни хлапета плачеха за гевреци, задаваха се триумфални групички от хванати за ръце слугини, в които се блъскаха неизбежните хлебарски и бакалски чирачета, минаваха дребни чиновници и занаятчии, показва се и един изпотен поп, който връщаше навярно от някакъв манастир двайсетина провинциални бабички по чехли и по терлици.

И сред тоя грамаден поток от хора двамата съпрузи изведнъж съзряха едно познато лице. Те едва не извикаха от радост и се втурнаха насреща му. Беше началникът на пощата от тяхното градче. Като ги видя, той също се развълнува и светна цял от щастие. После дълго си стискаха ръцете, тупаха се един друг по рамото и не намираха думи да изразят задоволството си, че са се срещнали. На края съпрузите задърпаха своя стар познайник през навалищата и го поведоха към къщи, за да си попрिकाжат там по-надълго.

Из пътя началникът на пощата разправи, че дошъл в столицата преди няколко дни да си прегледа сърцето при някой професор. Той ходил вече на преглед и професорът го изпратил при друг професор, който му направил кардиограма и от своя страна му препоръчал трети специалист по кръвното налягане. След това първият професор установил, че сърцето му е в ред, и му дал някакви капки, но все пак го посъветвал да се явява през месец-два при него, за да се предпази от усложнения.

Когато стигнаха в къщи, двамата съпрузи не знаеха де да сложат скъпия си гост. Сочеха му запазеното провинциално миндерче, предлагаха му стол с възглавничка, но гостът седна в едно ново червено кресло, извади из джоба си кърпа и започна да трие изпотеното си лице. И на многобройните въпроси, с които двамата учители го засипваха непрестанно, пощенският началник отговаряше

съсредоточено и подробно, без да изпусне нито най-малката дреболия. Той разправяше как живеел еди-кой си и какво се случило на еди-кого си, говори надълго за агронома и за съдията, каза, че директорът на популярната банка заминал за морски бани, съобщи новината, че дъщерята на аптекаря се омъжила миналата седмица за един столичен адвокат, като назова дори и името на младоженеца, с пълната вяра, че съпрузите непременно го знаят.

Преселниците впиха жадни погледи в тоя близък човек, дошъл от някакъв друг, примамлив свят, и всяка негова дума събуждаше в паметта им по един мъчителен спомен. Пред тях възкръсна съвсем ясно далечното тихо градче с ниските къщи, с прашните улици, с потъналите в зеленина дворове, дето шуртяха стари чешми край чимширени храсти и цъфнали перуники. Те виждаха малкия калдъръмест площад, аптеката, общината, бяло варосаната черква с изкривена камбанария, грънчарниците с техните бедни майстори и купища шарени стомни, виждаха главната улица, по която при вечер се разхождаха все познати хора, усещаха мириса на щавена кожа през отворените врати на кожарските дюкянчета, слушаха сънната песен на безброй невидими щурци.

Доволни ли бяха двамата учители от сегашния си живот? Така ги запита началникът на пощата, като оглеждаше любопитно новия им дом и ги облажаваше, че са се измъкнали от онова скучно градче. Разбира се, като всички самолюбци, съпрузите не смееха да признаят истината. Те се усмихваха гузно, хвалеха апартамента си и се представяха за честити.

И в един миг, когато преселниците лъжеха, че са щастливи, по тавана на гостната се разнесе тропот, нещо тежко падна отгоре и се чува отчаяни женски викове: „Алфред! Алфред!“ Тия викове, изпълнени с толкова тъмен трагизъм, идеха от шестия етаж и звучаха като неврастеничен писък. Те бяха само една малка реплика от сложната драма на грамадното сиво здание.

Напразно двамата съпрузи се опитваха да задържат госта си на вечеря. Той се извиняваше, че трябва да отиде за багажа си в хотела, защото заминавал тая вечер. И като изпи няколко чашки ракия, началникът на пощата се сбогува все така сърдечно с домакините, които го изпратиха чак до пътната врата с нарочни поздравии за всички приятели в градчето.

После преселниците останаха отново сами с препарирания сокол в гостната, с избелялата етаминена покривка върху кръглата маса и с пълните бурканчета сладко в стария шкаф. Някаква тъпа мъка притискаше до задушаване гърдите на жената, а мъжът стоеше замислен до прозореца и се бореше със същата тая мъка.

Навън градът потъваше в здрач. Далече над покривите на високите здания вечерницата трептеше като бяло магнезиево пламъче.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.